

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009

2009 mccc 2

RHAN 1

GWELLA LLYWODRAETH LEOL

Gwella: materion atodol

4 Agweddau ar wella

- (1) Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer ystyron paragraffau (a) i (g) o'r canlynol—
  - (a) adran 2(2);
  - (b) adran 3(3); ac
  - (c) adran 8(5).
- (2) Mae awdurdod gwella Cymreig yn gwella'r modd y mae'n arfer ei swyddogaethau o ran—
  - (a) effeithiolrwydd strategol, os yw'n arfer ei swyddogaethau mewn ffordd sy'n rhesymol debyg o arwain at fodloni, neu helpu i fodloni, unrhyw un o'i amcanion strategol;
  - (b) ansawdd gwasanaethau, os oes gwelliant yn ansawdd y gwasanaethau;
  - (c) argaeledd gwasanaethau, os oes gwelliant o ran y gwasanaethau sydd ar gael;
  - (d) tegwch, os—
    - (i) caiff anfanteision sy'n wynebu grwpiau penodol wrth geisio mynediad i wasanaethau, neu wrth geisio cymryd mantais lawn ohonynt, eu lleihau; neu
    - (ii) caiff llesiant cymdeithasol ei wella o ganlyniad i ddarparu gwasanaethau neu i'r modd yr arferir swyddogaethau fel arall;
  - (e) cynaliadwyedd, os caiff gwasanaethau eu darparu neu swyddogaethau eu harfer fel arall mewn modd sy'n cyfrannu at gyrraedd datblygiad cynaliadwy yn ardal yr awdurdod;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Croes Bennawd: Gwella: materion atodol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 18 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (f) effeithlonrwydd, os oes gwelliant o ran effeithlonrwydd y modd y mae adnoddau'n cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau neu o ganlyniad i'r modd y caiff swyddogaethau eu harfer fel arall; ac
  - (g) arloesi, os caiff y ffordd y mae gwasanaethau'n cael eu darparu neu swyddogaethau'n cael eu harfer fel arall ei newid mewn modd sy'n rhesymol debyg o arwain at unrhyw ganlyniad sydd wedi ei ddisgrifio ym mharagraffau (a) i (f).
- (3) At ddibenion is-adran (2)(a), amcanion strategol awdurdod gwella Cymreig yw'r canlynol—
- ^{F1}(a) .....
  - ^{F2}(b) .....
  - (c) yn achos awdurdod tân ac achub Cymreig—
    - (i) unrhyw amcanion strategaeth gymunedol perthnasol; a
    - (ii) os yw'r awdurdod wedi penderfynu gosod amcanion iddo'i hun mewn ymateb i ganllawiau sydd wedi'u cynnwys yn y Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub, yr amcanion hynny.
- (4) At ddibenion yr adran hon—
- (a) ystyr “strategaeth gymunedol gyfredol” (“*current community strategy*”) yw'r strategaeth gymunedol ar gyfer ardal awdurdod lleol a gyhoeddwyd o dan adran 39(4) neu, pan fo'r strategaeth wedi'i diwygio yn dilyn adolygiad o dan adran 41, y strategaeth a gyhoeddwyd yn fwyaf diweddar o dan adran 41(6);
  - (b) ystyr “Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub” (“*Fire and Rescue National Framework*”) yw'r Fframwaith a baratowyd gan Weinidogion Cymru ac sy'n cael effaith o dan adran 21 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (gan gynnwys unrhyw adolygiadau o'r Fframwaith sy'n cael effaith o dan yr adran honno);
  - ^{F3}(c) .....
  - (d) ystyr “amcan strategaeth gymunedol perthnasol” (“*relevant community strategy objective*”) yw amcan sydd—
    - (i) wedi'i gynnwys mewn strategaeth gymunedol gyfredol y bu'r awdurdod ynghlwm wrth ei llunio fel partner cynllunio cymunedol (o fewn ystyr adran 38); a
    - (ii) yn gysylltiedig â swyddogaethau'r awdurdod;
  - (e) mae cyfeiriad at wasanaethau yn gyfeiriad at—
    - (i) gwasanaethau sy'n cael eu darparu gan yr awdurdod wrth arfer ei swyddogaethau;
    - (ii) gwasanaethau sy'n cael eu darparu gan unrhyw berson arall o dan drefniadau a wnaed gan yr awdurdod wrth arfer ei swyddogaethau.

Diwygiadau Testunol

- F1** A. 4(3)(a) wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aa. 113(b)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(b) (ynghyd ag erglau. 4, 5, 7-9)
- F2** A. 4(3)(b) wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aa. 169(b)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(f) (ynghyd ag erglau. 6-9)
- F3** A. 4(4)(c) wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aa. 169(b)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(f) (ynghyd ag erglau. 6-9)

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Croes Bennawd: Gwella: materion atodol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 18 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** A. 4 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler [a. 53\(2\)](#)
I2 A. 4 mewn grym ar 17.7.2009 gan [O.S. 2009/1796](#), [ergl. 2\(c\)](#)

5 Ymgynghori ynghylch y ddyletswydd gyffredinol a'r amcanion gwella

- (1) Er mwyn penderfynu sut i gyflawni'r dyletswyddau o dan adran 2(1) a 3(1), rhaid i awdurdod gwella Cymreig ymgynghori â'r canlynol—
- cynrychiolwyr personau sy'n preswyllo yn ardal yr awdurdod;
  - cynrychiolwyr personau sy'n atebol i dalu ardrethi annomestig mewn cysylltiad ag unrhyw ardal y mae'r awdurdod yn cyflawni swyddogaethau ynddi;
  - cynrychiolwyr personau sy'n defnyddio neu sy'n debyg o ddefnyddio gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod; a
  - cynrychiolwyr personau y mae'n ymddangos i'r awdurdod bod ganddynt ddiddordeb mewn unrhyw ardal y mae'r awdurdod yn cyflawni swyddogaethau ynddi.
- (2) At ddibenion is-adran (1) ystyr “cynrychiolwyr”, mewn perthynas â grwp o bersonau, yw personau y mae'n ymddangos i'r awdurdod eu bod yn cynrychioli'r grwp hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 5 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler [a. 53\(2\)](#)
I4 A. 5 mewn grym ar 17.7.2009 gan [O.S. 2009/1796](#), [ergl. 2\(d\)](#)

6 Y ddyletswydd gyffredinol, amcanion gwella ac ymgynghori: canllawiau

Wrth benderfynu—

- sut i gyflawni'i ddyletswyddau o dan adran 2(1), 3(1) a 3(2);
  - â phwy i ymgynghori o dan adran 5; neu
  - ffurf, cynnwys ac amseriad yr ymgynghoriadau o dan adran 5,
- rhaid i awdurdod gwella Cymreig roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** A. 6 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler [a. 53\(2\)](#)
I6 A. 6 mewn grym ar 17.7.2009 gan [O.S. 2009/1796](#), [ergl. 2\(e\)](#)

7 Agweddau ar wella: diwygio

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn—
- diwygio neu hepgor unrhyw baragraff yn is-adran (2) o adran 4;
  - ychwanegu paragraffau ychwanegol at yr is-adran honno;
  - diwygio neu hepgor paragraffau ychwanegol o'r fath.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Croes Bennawd: Gwella: materion atodol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 18 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (2) Caiff gorchymyn o'r fath wneud unrhyw ddiwygiadau i'r Mesur hwn sy'n ymddangos i Weinidogion Cymru yn angenrheidiol neu'n hwylus mewn cysylltiad â'r ddarpariaeth a wnaed o dan is-adran (1).
- (3) Cyn gwneud gorchymyn o'r fath, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r canlynol—
- (a) personau y mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru eu bod yn cynrychioli awdurdodau gwella Cymreig, a
- (b) unrhyw bersonau eraill (os oes rhai) y gwêl Gweinidogion Cymru'n dda i ymgynghori â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 7 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler [a. 53\(2\)](#)
- I8** A. 7 mewn grym ar 17.7.2009 gan [O.S. 2009/1796](#), [ergl. 2\(f\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Croes Bennawd: Gwella: materion atodol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 18 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.

[View outstanding changes](#)

Changes and effects yet to be applied to the whole Measure associated Parts and Chapters:

- Measure repealed by [2021 asc 1 s. 170\(1\)](#)

Whole provisions yet to be inserted into this Measure (including any effects on those provisions):

- Sch. para. 10 omitted by [2018 anaw 2 Sch. 1 para. 16](#)